



curraicealam airson sàr-mhathais: litearrachd

eòlasan agus builean

www.gaidhlig.ltscotland.org.uk



Litearrachd

Eòlasan agus builean

Tha pàirt chudromach aig sgilean litearrachd ann an ionnsachadh.

Tha mi a' toirt air adhart agus a' leudachadh mo sgilean litearrachd nuair a tha cothroman agam:

- conaltradh, co-obrachadh agus ceanglaichean a dhèanamh ri daoine
- beachdachadh air mo sgilean litearrachd agus smaoineachaidh, a' cleachdadh bheachdan dhaoine eile airson mo chuideachadh a' fàs nas fheàrr agus a' toirt bheachdan feumail do dhaoine eile ann an dòigh chuideachail
- a dhol an sàs ann, agus a bhith a' cruthachadh, raon fharsaing de theacsaichean¹ ann an diofar mheadhanan, a' dèanamh feum de ICT
- ionnsachadh mu na rudan a tha sònraichte, beòthail agus luachmhor nam chultar fhìn agus ann an cultaran eile agus an cànanan
- rannsachadh a' bheairteas chànanan² a tha ann is a' bhuaidh a dh'fhaodas a bhith aca orm agus a liuthad dòigh a tha ann san urrainn dhomh fhìn agus do dhaoine eile a bhith cruthachail
- mo bhriathrachas a leudachadh agus a neartachadh tro èisteachd, labhairt, coimhead agus leughadh.

¹ Tha na teacsaichean air am mìneachadh sa phàipear phrionnsapalan is cleachdaidh. Bidh iad a' gabhail a-steach theacsaichean a tha buntainneach ri gach earrann ionnsachaidh, agus eisimpleirean de sgrìobhadh le ùghdaran Albannach co-cheangailte ri eachdraidh, dualchas agus cultar ann an Alba. Dh'fhaodadh gum bi sgrìobhadh ann an Albais annta cuideachd agus Gàidhlig san eadar-theangachadh.

² Bidh cànanan na h-Alba a' gabhail a-steach nan cànanan a bhios clann agus daoine òga a' toirt a-steach don t-seòmar-teagaisg agus do shuidheachaidhean eile.

Èisteachd agus labhairt

	Tràth	A' chiad	An dàrna	An treas	An ceathramh
<p>Tlachd agus roghainn</p> <p>- ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a' fàs mothachail air a' bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p>Is toil leam a bhith a' feuchainn agus a' cluich le pàtrain agus fuaimean cànan, agus 's urrainn dhomh na dh'ionnsaicheas mi a chur gu feum. LIT 0-01a / LIT 0-11a / LIT 0-20a</p> <p>Is toil leam a bhith a' feuchainn agus a' taghadh sgeulachdan is theacsaichean eile airson an coimhead, an leughadh no airson èisteachd riutha, agus 's urrainn dhomh innse dè as toil agus nach toil leam. LIT 0-01b / LIT 0-11b</p> <p>Is toil leam a bhith a' feuchainn a-mach thachartasan agus characteran ann an sgeulachdan agus theacsaichean eile, ag innse mo bheachdan ann an diofar dhòighean. LIT 0-01c</p>	<p>Bidh mi tric a' taghadh agus ag èisteachd ri no a' coimhead theacsaichean a tha a' còrdadh rium agus a tha mi a' meas inntinneach, agus is urrainn dhomh mìneachadh carson as fheàrr leam seòrsaichean àraidh.</p> <p>Bidh mi gu tric a' taghadh cuspair, adhbhar, cruth agus goireasan airson teacsaichean dem roghainn fhìn a chruthachadh. LIT 1-01a / LIT 2-01a</p>	<p>Bidh mi tric a' taghadh agus ag èisteachd ri no a' coimhead theacsaichean airson tlachd agus ùidh, agus is urrainn dhomh innse cho math 's a tha iad a' freagairt air m' iarrtasan agus na bha mi a' sùileachadh bhuapa agus is urrainn dhomh adhbharan a thoirt seachad, le eisimpleirean, airson mo bheachd.</p> <p>Is urrainn dhomh gu cunbhalach cuspair, adhbhar, cruth agus goireasan a thaghadh airson teacsaichean dem roghainn fhìn a chruthachadh, agus tha mi a' toirt air adhart mo stoidhle fhìn. LIT 3-01a / LIT 4-01a</p>		

Èisteachd agus labhairt (a' leantainn)

	Tràth	A' chiad	An dàrna	An treas	An ceathramh
<p>Innealan airson èisteachd agus labhairt</p> <p>– airson mo chuideachadh nuair a bhios mi a' dèiligeadh ri daoine eile no a' dèanamh taisbeanadh an taobh a-staigh agus a-muigh dem àite ionnsachaidh</p>	<p>Fhad 's a tha mi ag èisteachd agus a' bruidhinn ann an diofar shuidheachaidhean, tha mi ag ionnsachadh mo 'thuras' fhìn a ghabhail, agus tha mi a' tuigsinn nas fheàrr cuin as còir dhomh bruidhinn agus cuin as còir dhomh èisteachd.</p> <p>LIT 0-02a / ENG 0-03a</p>	<p>Nuair a tha mi a' dèiligeadh ri daoine eile, tha fios agam cuin agus ciamar as còir dhomh èisteachd, cuin as còir dhomh bruidhinn, dè na chanas mi, cuin as còir dhomh ceistean fhaighneachd agus mar a fhreagras mi le spèis.</p> <p>LIT 1-02a</p>	<p>Nuair a tha mi a' dèiligeadh ri daoine eile, 's urrainn dhomh freagairt ann an dòighean iomchaidh a rèir mo shuidheachaidh, a' sealltainn gu bheil mi a' cur luach air beachdan dhaoine eile agus gan cleachdadh gus cur ri mo smaoineachadh.</p> <p>LIT 2-02a</p>	<p>'S urrainn dhomh dèiligeadh ri daoine eile gu h-iomchaidh, am brosnachadh gu bhith a' gabhail pàirt agus tha mi a' tuigsinn gu bheil làn chòir aca beachd eadar-dhealaichte a bhith aca.</p> <p>'S urrainn dhomh freagairt a rèir mo shuidheachaidh agus na chanas daoine eile a chleachdadh airson smaoineachadh a mheasadh, a shoilleireachadh no atharrachadh.</p> <p>LIT 3-02a</p>	<p>Is urrainn dhomh dèiligeadh ri daoine eile gu h-iomchaidh, a' dèanamh cinnteach gu bheil cothrom aig a h-uile duine a bhith a' gabhail pàirt, agus am brosnachadh gus àite a thoirt do bheachdan dhaoine eile agus do fhreagairtean eadar-dhealaichte.</p> <p>Is urrainn dhomh freagairt a rèir mo shuidheachaidh, a' sgrùdadh is a' togail air rudan a thuir daoine eile airson smaoineachadh a mheasadh, a shoilleireachadh no atharrachadh.</p> <p>LIT 4-02a</p>

Èisteachd agus labhairt (a' leantainn)

	Tràth	A' chiad	An dàrna	An treas	An ceathramh
<p>Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh</p> <p>– nuair a thathar ag èisteachd ri, a' coimhead agus a' bruidhinn mu theacsaichean, le beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho simplidh</p>	<p>Tha mi ag èisteachd no a' coimhead airson fiosrachadh feumail, agus tha mi a' cleachdadh seo gus taghaidhean a dhèanamh no rudan ùra ionnsachadh.</p> <p>LIT 0-04a</p>	<p>Fhad 's a tha mi ag èisteachd no a' coimhead, is urrainn dhomh adhbhar agus prìomh fhacail agus bheachdan an teacsa aithneachadh agus bruidhinn air, agus am fiosrachadh seo a chleachdadh airson adhbhar sònraichte.</p> <p>LIT 1-04a</p>	<p>Fhad 's a tha mi ag èisteachd no a' coimhead, 's urrainn dhomh adhbhar an teacsa, na prìomh bheachdan agus am fiosrachadh a tha a' cur taic riutha aithneachadh agus bruidhinn orra, agus 's urrainn dhomh am fiosrachadh seo a chleachdadh airson diofar adhbharan.</p> <p>LIT 2-04a</p>	<p>Fhad 's a tha mi ag èisteachd no coimhead, 's urrainn dhomh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adhbhar agus prìomh chuspairean teacsa aithneachadh is innse le cinnt is brìgh nam prìomh aithrisean a thuigsinn • aithneachadh is bruidhinn air mar tha seòrsaichean teacsa coltach is aocoltach • am fiosrachadh a chur gu diofar sheòrsa feum. <p>LIT 3-04a</p>	<p>Fhad 's a tha mi ag èisteachd no coimhead, 's urrainn dhomh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adhbhar agus prìomh chuspairean teacsa innse gu soilleir is brìgh prìomh aithrisean a thuigsinn • coimeas a dhèanamh eadar caochladh sheòrsaichean teacsa • fiosrachadh fhaighinn à diofar àitichean, a chur còmhla agus a chur gu diofar sheòrsa feum. <p>LIT 4-04a</p>
			<p>Fhad 's a tha mi ag èisteachd/coimhead, tha mi ag ionnsachadh notaichean a sgrìobhadh fo chin, an cleachdadh airson na tha mi ag èisteachd no a' coimhead a thuigsinn, agus teachsaichean ùra a chruthachadh.</p> <p>LIT 1-05a</p>	<p>Fhad 's a tha mi ag èisteachd no a' coimhead, 's urrainn dhomh notaichean a sgrìobhadh, an cur an òrdugh fo chin iomchaidh is an cleachdadh gus smuaintean is fiosrachadh a thuigsinn is teacsaichean ùra a chruthachadh, le m' fhacail fhìn mar a tha iomchaidh.</p> <p>LIT 2-05a</p>	<p>Fhad 's a tha mi ag èisteachd no a' coimhead, 's urrainn dhomh notaichean a sgrìobhadh agus an cur an òrdugh airson smaoineachadh a thoirt air adhart agus airson mo chuideachadh le fiosrachadh a ghlèidheadh agus a chuimhneachadh, cùisean a rannsachadh agus teacsaichean ùra a chruthachadh, a' cleachdadh m' fhacail fhìn mar a tha iomchaidh.</p> <p>LIT 3-05a / LIT 4-05a</p>
			<p>'S urrainn dhomh beachdan is fiosrachadh iomchaidh a thaghadh is a chur an òrdugh agus facail a chleachdadh a bhios intinneach is feumail do dhaoine.</p> <p>LIT 1-06a</p>	<p>'S urrainn dhomh beachdan is fiosrachadh iomchaidh a thaghadh is a chur an òrdugh ann an dòigh a tha freagairt air m' adhbhar agus facail a chleachdadh a fhreagras air mo luchd-amais.</p> <p>LIT 2-06a</p>	<p>'S urrainn dhomh beachdan agus fiosrachadh iomchaidh a thaghadh gu neo-eisimeileach airson diofar adhbharan, fiosrachadh no beachdan deatamach agus fiosrachadh-taic a chur ann an òrdugh rianail agus briathrachas iomchaidh a chleachdadh airson mi fhìn a chur an cèill gu h-èifeachdach rim luchd-amais.</p> <p>LIT 3-06a / LIT 4-06a</p>

Èisteachd agus labhairt (a' leantainn)

	Tràth	A' chiad	An dàrna	An treas	An ceathramh
<p>Tuigsinn, dèanamh anailis agus luachadh</p> <p>– a' rannsachadh agus/no a' meas theacsaichean, le beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho simplidh, airson diofar adhbharan</p>	<p>Airson mo chuideachadh a' tuigsinn sgeulachdan agus theacsaichean eile, tha mi a' faighneachd cheistean agus a' dèanamh ceangal eadar na tha mi ag ionnsachadh agus nas aithne dhomh mu thràth</p> <p>LIT 0-07a / LIT 0-16a / ENG 0-17a</p>	<p>'S urrainn dhomh sealltainn gu bheil mi a' tuigsinn na tha mi ag èisteachd no a' coimhead le bhith a' freagairt no a' faighneachd diofar sheòrsaichean cheistean.</p> <p>LIT 1-07a</p>	<p>'S urrainn dhomh sealltainn gu bheil mi a' tuigsinn na tha mi ag èisteachd no a' coimhead le bhith a' freagairt cheistean litireil, ceistean a' sireadh brìgh, ceistean measaidh no seòrsaichean cheist eile, agus le bhith a' faighneachd ceistean de dhiofar seòrsaichean bhuam fhìn.</p> <p>LIT 2-07a</p>	<p>'S urrainn dhomh sealltainn gu bheil mi a' tuigsinn na tha mi ag èisteachd no a' coimhead le bhith a' toirt beachd, le eisimpleirean, air susbaint agus cruth theacsaichean goirid agus fada.</p> <p>LIT 3-07a</p>	<p>'S urrainn dhomh sealltainn gu bheil mi a' tuigsinn na tha mi ag èisteachd no a' coimhead le bhith a' toirt beachdan mionaideach, bhreithneachail, le eisimpleirean, air susbaint agus cruth theacsaichean goirid agus fada.</p> <p>LIT 4-07a</p>
			<p>Airson mo chuideachadh a' tighinn gu beachd fiosraichte, tha mi ag ionnsachadh mar a dh'aithnicheas mi an diofar eadar firinn agus beachd.</p> <p>LIT 1-08a</p>	<p>Airson mo chuideachadh a' tighinn gu beachd fiosraichte, is urrainn dhomh fìrinn aithneachadh o bheachd, agus tha mi ag ionnsachadh a bhith ag aithneachadh nuair a tha na goireasan agam a' feuchainn ri buaidh a thoirt orm, agus dè cho feumail 's a tha iad.</p> <p>LIT 2-08a</p>	<p>Airson mo chuideachadh a' tighinn gu beachd fiosraichte, tha mi ag ionnsachadh mu na dòighean a bhithear a' cleachdadh airson buaidh a thoirt air beachd dhaoine agus mar a mheasas mi luach nan goireasan agam, agus aithnichidh mi nuair a thathar a' cur ìmpidh orm.</p> <p>LIT 3-08a</p>

Èisteachd agus labhairt (a' leantainn)

	Tràth	A' chiad	An dàrna	An treas	An ceathramh
<p>Cruthachadh theacsaichean</p> <p>- a' cur an gnìomh nan eileamaidean a bhios daoine eile a' cleachdadh airson diofar sheòrsaichean theacsaichean goirid agus fada a chruthachadh, anns am bheil beachdan, structaran agus briathrachas nach eil cho simplidh</p>	<p>Ann an suidheachaidhean fìor is mac-meanmnach, tha mi a' cur an cèill eòlasan agus faireachdainnean, beachdan agus fiosrachadh gu soilleir.</p> <p>LIT 0-09a</p> <p>'S toil leam a bhith a' rannsachadh thachartasan is characteran ann an sgeulachdan is teacsaichean eile agus tha mi a' cleachdadh na dh'ionnsaicheas mi gus mo chuid fhìn a dhèanamh, gan innse le mac-meanmna.</p> <p>LIT 0-09b / LIT 0-31a</p>	<p>Nuair a bhios mi ag èisteachd agus a' bruidhinn ri daoine eile airson diofar adhbharan, is urrainn dhomh fiosrachadh, eòlasan, mìneachadh, bun-bheachdan is beachdan a chur an cèill, agus puingean a shoilleireachadh le bhith a' faighneachd cheistean no le bhith ag iarraidh air daoine tuilleadh a ràdh.</p> <p>LIT 1-09a</p>	<p>Nuair a bhios mi ag èisteachd agus a' bruidhinn ri daoine eile airson diofar adhbharan, is urrainn dhomh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fiosrachadh, eòlasan is beachdan innse • pròiseasan agus beachdan a mhìneachadh • na cùisean a thèid a thogail aithneachadh agus geàrr-chunntas a dhèanamh air na prìomh phuingean agus cho-dhùnaidhean • puingean a shoilleireachadh le bhith a' faighneachd cheistean no le bhith ag iarraidh air daoine tuilleadh a ràdh. <p>LIT 2-09a</p>	<p>Nuair a bhios mi ag èisteachd agus a' bruidhinn ri daoine eile airson diofar adhbharan, is urrainn dhomh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fiosrachadh, smuaintean no beachdan a thoirt seachad • pròiseasan, bun-bheachdan agus beachdan a mhìneachadh • cùisean a thèid a thogail aithneachadh, geàrr-chunntas a thoirt air na co-dhùnaidhean no brìgh na cùise a thuigsinn. <p>LIT 3-09a</p>	<p>Nuair a bhios mi ag èisteachd agus a' bruidhinn ri daoine eile airson diofar adhbharan, is urrainn dhomh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fiosrachadh mionaideach, smuaintean no beachdan a thoirt seachad • pròiseasan, bun-bheachdan agus smuaintean a mhìneachadh, le taic o fhiosrachadh-taic iomchaidh • geàrr-chunntas a dhèanamh air beachdan, ceistean no co-dhùnaidhean. <p>LIT 4-09a</p>
	<p>Nuair a tha mi ag èisteachd is a' gabhail pàirt an còmhraidh, tha mi a' lorg fhacail ùra airson mo bheachdan, mo smuaintean agus m' faireachdainn innse.</p> <p>LIT 0-10a</p>	<p>'S urrainn dhomh rudan a chur an cèill gu soilleir ri daoine eile, nam àite ionnsachaidh is a-muigh, a' cleachdadh ghoireasan³ air an taghadh mar tha feum.</p> <p>LIT 1-10a</p>	<p>Tha mi a' faighinn misneachd nuair a tha mi a' dèiligeadh ri daoine eile an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh m' àite ionnsachaidh. 'S urrainn dhomh rudan a chur an cèill ann an dòigh shoilleir, bheòthail agus tha mi ag ionnsachadh goireasan freagarrach a thaghadh agus an cur ann an òrdugh gu neo-eisimeileach.</p> <p>LIT 2-10a / LIT 3-10a</p>	<p>'S urrainn dhomh rudan a chur an cèill ann an dòigh shoilleir, bheòthail, nam àite ionnsachaidh agus a-muigh, agus goireasan iomchaidh a thaghadh is an cur an òrdugh gu neo-eisimeileach, mar a tha feum.</p> <p>LIT 4-10a</p>	

³ Dh'fhaodadh seo a bhith a' gabhail a-steach iomhaighean, rudan agus goireasan claisneachd, lèirsinneach no didseatach.

Leughadh

	Tràth	A' chiad	An dàrna	An treas	An ceathramh
<p>Tlachd agus roghainn</p> <p>– ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a' fàs mothachail air a' bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p>Is toil leam a bhith a' feuchainn a-mach is a' cluich le pàtrain fhacail agus fhuaimnean ann an cànan agus 's urrainn dhomh na dh'ionnsaicheas mi a chur gu feum.</p> <p>LIT 0-01a / LIT 0-11a / LIT 0-20a</p> <p>'S toil leam a bhith a' rannsachadh agus a' taghadh sgeulachdan is teacsaichean eile airson an coimhead, an leughadh no airson èisteachd riutha agus is 's urrainn dhomh innse do dhaoine eile dè an fheadhainn as toil leam agus an fheadhainn nach toil.</p> <p>LIT 0-01b / LIT 0-11b</p>	<p>Bidh mi gu tric a' taghadh agus a' leughadh, ag èisteachd no a' coimhead theacsaichean a tha a' còrdadh rium agus a tha inntinneach dhomh agus is urrainn dhomh innse carson as fheàrr leam teacsaichean agus ùghdaran àraidh.</p> <p>LIT 1-11a / LIT 2-11a</p>	<p>Bidh mi gu tric a' taghadh agus a' leughadh, ag èisteachd no a' coimhead theacsaichean a tha a' còrdadh rium agus a tha inntinneach dhomh, agus 's urrainn dhomh innse cho math 's a tha iad a' freagairt air m' fheuman agus na bha mi a' sùileachadh bhuapa, agus adhbharan a thoirt seachad, le eisimpleirean, airson mo fhreagairt phearsanta.</p> <p>Is urrainn dhomh goireasan⁴ a lorg airson mo raon leughaidh a leudachadh.</p> <p>LIT 3-11a</p>	<p>Bidh mi tric a' taghadh agus a' leughadh, ag èisteachd ri no a' coimhead theacsaichean a tha a' còrdadh rium agus a tha inntinneach dhomh, agus 's urrainn dhomh innse cho math 's a tha iad a' freagairt air m' fheuman agus air na bha mi a' sùileachadh bhuapa, agus adhbharan a thoirt seachad, le eisimpleirean, airson mo fhreagairt phearsanta.</p> <p>'S urrainn dhomh goireasan a lorg gu neo-eisimeileach gus mo raon leughaidh a leudachadh.</p> <p>LIT 4-11a</p>	
<p>Innealan airson leughadh</p> <p>- airson mo chuideachadh a' cleachdadh theacsaichean sa bheil beachdan, structaran agus briathrachas air nach eil mi eòlach no nach eil cho simplidh, an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh m' àite ionnsachaidh</p>	<p>Tha mi a' feuchainn a-mach fhuaimnean, litrichean is fhacail, a' faighinn a-mach mar a tha iad ag obair còmhla, agus is urrainn dhomh na dh'ionnsaicheas mi a chur gu feum airson mo chuideachadh Inuair a tha mi a' leughadh is sgrìobhadh.</p> <p>ENG 0-12a / LIT 0-13a / LIT 0-21a</p>	<p>Tha mi ag ionnsachadh a bhith a' taghadh agus a' cleachdadh ro-innleachdan agus ghoireasan mus leugh mi agus fhad 's a tha mi a' leughadh, airson cuideachadh gus brìgh theacsaichean a dhèanamh soilleir.</p> <p>LIT 1-13a</p>	<p>'S urrainn dhomh diofar ro-innleachdan agus ghoireasan a thaghadh agus a chleachdadh mus leugh mi agus fhad 's a tha a' leughadh, airson brìgh theacsaichean a dhèanamh soilleir agus is urrainn dhomh adhbharan a thoirt seachad airson an taghaidh a rinn mi.</p> <p>LIT 2-13a</p>	<p>'S urrainn dhomh na ro-innleachdan agus na goireasan as fheumaile dhomh a thaghadh agus a chleachdadh mus leugh mi agus fhad 's a tha mi a' leughadh airson measadh na tha mi a' tuigsinn.</p> <p>LIT 3-13a</p>	<p>Mus leugh mi agus fhad 's a tha a' leughadh, 's urrainn dhomh ro-innleachdan agus goireasan a chleachdadh gu neo-eisimeileach airson mo chuideachadh a' leughadh measgachadh fharsaing de theacsaichean agus/no airson am fiosrachadh a tha a dhìth orm a lorg.</p> <p>LIT 4-13a</p>

⁴ Bu chòir do ghoireasan a bhith air am mìneachadh san dòigh as fharsaing, mar eisimpleir goireasan traidiseanta leithid leabharlannan agus cuideachd an raon air fad de chothroman didseatach agus eadar-phearsanta airson ionnsachadh mu theacsaichean.

Leughadh (a' leantainn)

	Tràth	A' chiad	An dàrna	An treas	An ceathramh
<p>Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh</p> <p>– nuair a bhithear a' leughadh agus a' cleachdadh theacsaichean ficsean agus neo-fhicsean sa bheil beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh</p>	<p>Tha mi a' cleachdadh shòidhnichean, leabhraichean no theacsaichean eile airson fiosrachadh feumail no inntinneach a lorg agus tha mi a' cleachdadh seo airson planadh, dèanamh roghainnean no airson rudan ùra ionnsachadh.</p> <p style="text-align: right;">LIT 0-14a</p>	<p>A' cleachdadh nas aithne dhomh mu fheartan diofar sheòrsaichean teacsa, 's urrainn dhomh fiosrachadh a lorg, a thaghadh, a chur an òrdugh agus a chleachdadh airson adhbhar sònraichte.</p> <p style="text-align: right;">LIT 1-14a</p>	<p>A' cleachdadh nas aithne dhomh mu fheartan diofar sheòrsaichean teacsa, 's urrainn dhomh fiosrachadh a lorg, a thaghadh agus a chur an òrdugh bho mheasgachadh de ghoireasan agus seo a chleachdadh airson diofar adhbharan.</p> <p style="text-align: right;">LIT 2-14a</p>	<p>A' cleachdadh nas aithne dhomh mu fheartan diofar sheòrsaichean teacsa, 's urrainn dhomh fiosrachadh à diofar ghoireasan a lorg, a thaghadh, a chur an òrdugh, a ghiorrachadh, a chur còmhla ri fiosrachadh eile agus a chur gu feum.</p> <p style="text-align: right;">LIT 3-14a / LIT 4-14a</p>	
			<p>Tha mi ag ionnsachadh notaichean a sgrìobhadh fo chinn a chaidh a thoirt dhomh agus an cleachdadh agus fiosrachadh a thuigsinn, smuaintean agus ceistean a rannsachadh agus teacsaichean ùra a chruthachadh.</p> <p style="text-align: right;">LIT 1-15a</p>	<p>'S urrainn dhomh notaichean a sgrìobhadh, an cur an òrdugh fo chinn fhreagarrach is an cleachdadh airson fiosrachadh a thuigsinn, mo smaoineachadh a thoirt air adhart, ceistean a rannsachadh is teacsaichean ùra a chruthachadh, a' cleachdadh m' fhacail fhìn mar a bhios iomchaidh.</p> <p style="text-align: right;">LIT 2-15a</p>	<p>'S urrainn dhomh notaichean a sgrìobhadh agus an cur an òrdugh airson mo smaoineachadh a thoirt air adhart, fiosrachadh a ghleidheadh agus a chuimhneachadh, ceistean a rannsachadh agus teacsaichean ùra a chruthachadh, a' cleachdadh m' fhacail fhìn mar a bhios iomchaidh.</p> <p style="text-align: right;">LIT 3-15a / LIT 4-15a</p>

Leughadh (a' leantainn)

	Tràth	A' chiad	An dàrna	An treas	An ceathramh
<p>Tuigsinn, anailis agus luachadh</p> <p>– a' rannsachadh agus/no a' tuigsinn theacsaichean ficsein agus neo-fhicsein airson diofar adhbharan, anns a bheil smuaintean, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho simplidh</p>	<p>Airson mo chuideachadh gus sgeulachdan agus teacsaichean eile a thuigsinn, tha mi a' faighneachd cheistean agus a' dèanamh ceangal eadar na tha mi ag ionnsachadh agus na dh'ionnsaich mi ron a seo.</p> <p>LIT 0-07a / LIT 0-16a / ENG 0-17a</p>	<p>Airson sealltainn na tha mi a' tuigsinn ann an diofar roinnean ionnsachaidh, 's urrainn dhomh adhbhar agus prìomh smuaintean teacsa aithneachadh agus beachd a thoirt orra.</p> <p>LIT 1-16a</p>	<p>Airson sealltainn na tha mi a' tuigsinn ann an diofar roinnean ionnsachaidh, 's urrainn dhomh adhbhar agus prìomh chuspairean teacsa aithneachadh, beachdachadh orra agus am fiosrachadh a tha a' cur taic riutha a chur gu feum.</p> <p>LIT 2-16a</p>	<p>Airson sealltainn na tha mi a' tuigsinn ann an diofar roinnean ionnsachaidh, 's urrainn dhomh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adhbhar, prìomh chuspairean no bhun-bheachdan aithneachadh, beachdachadh orra agus am fiosrachadh a tha a' cur taic riutha a chur gu feum • brìgh nam prìomh aithrisean a thuigsinn • faicinn, agus bruidhinn air mar a tha diofar sheòrsaichean teacsa coltach agus aocoltach ri chèile. <p>LIT 3-16a</p>	<p>Airson sealltainn mo thuigse thar diofar roinnean ionnsachaidh, 's urrainn dhomh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adhbhar, prìomh phuingeann, bun-bheachdan no argamaidean innse gu soilleir agus am fiosrachadh mionaideach a tha a' cur taic riutha a chur gu feum • brìgh nam prìomh aithrisean a thuigsinn, agus an innse nam fhacail fhìn • sealltainn mar a tha diofar sheòrsaichean teacsa coltach is aocoltach ri chèile. <p>LIT 4-16a</p>

Leughadh (a' leantainn)

	Tràth	A' chiad	An dàrna	An treas	An ceathramh
<p>Tuigsinn, dèanamh anailis agus luachadh (a' leantainn)</p> <p>– a' rannsachadh agus/no a' tuigsinn theacsaichean ficsein agus neo-fhicsein airson diofar adhbharan, anns a bheil smuaintean, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho simplidh</p>		<p>Airson mo chuideachadh a' tighinn gu beachd fiosraichte, 's urrainn dhomh firinn agus beachd aithneachadh o chèile.</p> <p>LIT 1-18a</p>	<p>Airson mo chuideachadh a' tighinn gu beachd fiosraichte, 's urrainn dhomh firinn agus beachd aithneachadh o chèile agus an diofar eatarra a mhìneachadh, agus is urrainn dhomh aithneachadh nuair a tha ìmpidh ga chur orm agus measadh dè cho feumail is earbsach 's a tha na goireasan agam.</p> <p>LIT 2-18a</p>	<p>Airson mo chuideachadh a' tighinn gu beachd fiosraichte, tha mi a' rannsachadh nan dòighean a thathar a' cleachdadh airson buaidh a thoirt air mo bheachd. Aithnichidh mi nuair tha ìmpidh ga chur orm agus 's urrainn dhomh measadh dè cho earbsach 's a tha na goireasan agam agus dè an luachd a tha anna.</p> <p>LIT 3-18a</p>	<p>Airson mo chuideachadh a' tighinn gu beachd fiosraichte, aithnichidh mi ìmpidh agus claon-bhàidh agus na dòighean a thathar a' cleachdadh airson buaidh a thoirt air mo bheachd agus 's urrainn dhomh measadh dè cho earbsach 's a tha na goireasan agam agus dè an luachd a tha anna.</p> <p>LIT 4-18a</p>
	<p>Is toil leam a bhith a' rannsachadh thachartasan agus characteran ann an sgeulachdan agus theacsaichean eile, ag innse mo smuaintean ann an dòighean eadar-dhealaichte.</p> <p>LIT 0-19a</p>				

Sgrìobhadh

	Tràth	A' chiad	An dàrna	An treas	An ceathramh
<p>Tlachd agus roghainn</p> <p>– an taobh a-staigh àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a' fàs mothachail air a' bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p>Is toil leam a bhith a' feuchainn a-mach agus a' cluich le pàtrain agus fuaimean cànanain agus is urrainn dhomh na dh'ionnsaicheas mi a chur gu feum.</p> <p>LIT 0-01a / LIT 0-11a / LIT 0-20a</p>	<p>Is toil leam a bhith a' cruthachadh mo theacsaichean fhìn agus bidh mi gu tric a' taghadh cuspair, adhbhar, cruth agus goireasan a fhreagras air feuman mo luchd-amais.</p>	<p>LIT 1-20a / LIT 2-20a</p>	<p>Is toil leam a bhith a' cruthachadh mo theacsaichean agus tha mi a' toirt air adhart na stoidhle agam fhìn. 'S urrainn dhomh gu cunbhalach cuspair, adhbhar, cruth agus goireasan a thaghadh a fhreagras air feuman mo luchd-amais.</p>	<p>LIT 3-20a / LIT 4-20a</p>

Sgrìobhadh (a' leantainn)

	Tràth	A' chiad	An dàrna	An treas	An ceathramh
<p>Innealan airson sgrìobhadh</p> <p>– a' cleachdadh eòlas air cùisean teicnigeach airson mo sgrìobhadh a chuideachadh a thaobh conaltradh èifeachdach a dhèanamh an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh dem àite ionnsachaidh</p>	<p>Tha mi a' feuchainn a-mach fhuaimnean, litrichean agus fhacail, a' faighinn a-mach mar a tha iad ag obair còmhla, agus 's urrainn dhomh na dh'ionnsaicheas mi a chleachdadh airson mo chuideachadh le leughadh agus le sgrìobhadh.</p> <p>ENG 0-12a / LIT 0-13a / LIT 0-21a</p>	<p>'S urrainn dhomh na facail as cumanta a litreachadh, a' cleachdadh m' eòlas air pàtrain litrichean agus riaghailtean litreachaidh, agus goireasan a chur gu feum airson faclan doirbh no nach aithne dhomh.</p> <p>LIT 1-21a</p>	<p>'S urrainn dhomh a' chuid mhòr de na facail a dh'fheumas mi a litreachadh, a' cleachdadh riaghailtean litreachaidh, briathrachas speisealta, dòighean air fèin-cheartachadh agus raon de ghoireasan.</p> <p>LIT 2-21a</p>	<p>'S urrainn dhomh raon de ro-innleachdan agus de ghoireasan a chleachdadh, agus a' chuid mhòr de na facail a dh'fheumas mi a litreachadh, nam measg briathrachas speisealta, a' dèanamh cinnteach gu bheil mo litreachadh gun mhearachd.</p> <p>LIT 3-21a</p>	<p>'S urrainn dhomh raon de ro-innleachdan agus de ghoireasan a chleachdadh gu neo-eisimeileach, a' dèanamh cinnteach gu bheil mo litreachadh gun mhearachd, a' gabhail a-steach briathrachas speisealta.</p> <p>LIT 4-21a</p>
	<p>Mar a bhios mi a' cluich agus ag ionnsachadh, is toil leam a bhith a' rannsachadh stuthan intinneach airson sgrìobhadh, agus diofar dhòighean air m' eòlasan, m' fhaireachdainn, mo smuaintean agus m' fhiosrachadh a chlàradh.</p> <p>LIT 0-21b</p>	<p>'S urrainn dhomh sgrìobhadh gu neo-eisimeileach, puingeachadh iomchaidh a chleachdadh agus na seantansan agam a cheangal is a chur an òrdugh ann an dòigh a tha a' dèanamh ciall.</p> <p>LIT 1-22a</p>	<p>Ann an teacsaichean goirid agus fada, is urrainn dhomh puingeachadh freagarrach a chleachdadh, structaran eadar-dhealaichte a chur air seantansan agus m' obair a roinn ann am paragrafan ann an dòigh a tha a' dèanamh ciall don leughadair.</p> <p>LIT 2-22a</p>	<p>A rèir an amais agam agus an t-seòrsa teacsa a tha ann, is urrainn dhomh diofar seòrsaichean sheantansan a phuingeachadh agus a chur ri chèile ann an dòigh a tha reusanta, agus an cur ann an òrdugh a tha a' dèanamh am brìgh soilleir, a' nochdadh ceangal sìmplidh eadar paragrafan.</p> <p>LIT 3-22a / LIT 4-22a</p>	
		<p>Tron phròiseas sgrìobhaidh gu lèir, 's urrainn dhomh dèanamh cinnteach gu bheil mo sgrìobhadh a' dèanamh ciall.</p> <p>LIT 1-23a</p>	<p>Tron phròiseas sgrìobhaidh gu lèir, 's urrainn dhomh dèanamh cinnteach gu bheil mo sgrìobhadh a' dèanamh ciall agus gu bheil e freagarrach airson an adhbhair aige.</p> <p>LIT 2-23a</p>	<p>Tron phròiseas sgrìobhaidh gu lèir, 's urrainn dhomh sgrìobhadh a mheasadh agus atharrachadh airson a bhith cinnteach gu bheil e adhbhair aige is gu bheil e dèanamh ciall air a' chiad leughadh.</p> <p>LIT 3-23a</p>	<p>Tron phròiseas sgrìobhaidh gu lèir, 's urrainn dhomh mo sgrìobhadh a mheasadh agus atharrachadh leam fhìn airson a bhith cinnteach gu bheil e freagarrach airson an adhbhair aige agus gu bheil e dèanamh ciall gu soilleir air a' chiad leughadh.</p> <p>LIT 4-23a</p>

Sgrìobhadh (a' leantainn)

	Tràth	A' chiad	An dàrna	An treas	An ceathramh
Innealan airson sgrìobhadh (a' leantainn)		'S urrainn dhomh mo sgrìobhadh a thaisbeanadh ann an dòigh a nì e furasta a leughadh agus tarraingeach don leughadair, a' cur facail, ìomhaighean agus feartan eile an lùib a chèile. LIT 1-24a	Tha mi a' smaoinichadh air a' bhuidh a bhios aig cruth agus coltas an teacsa agus 's urrainn dhomh stoidhlichean litreach, grafaigs agus feartan eile a chur an lùib a chèile airson an sgrìobhadh a dhèanamh tarraingeach dom leughadair. LIT 2-24a	'S urrainn dhomh smaoinichadh air a' bhuidh a bhios aig cruth agus coltas an teacsa air an leughadair, a' taghadh agus a' cleachdadh diofar fheartan a rèir adhbhair an teacsa agus a rèir an luchd-amais. LIT 3-24a	'S urrainn dhomh dìon mo roghainn agus mar a chleachd mi cruth agus coltas an teacsa airson na buaidh a bha nam bheachd a thoirt air an leughadair. LIT 4-24a

Sgrìobhadh (a' leantainn)

	Tràth	A' chiad	An dàrna	An treas	An ceathramh
<p>Cleachdadh agus a' cur òrdugh air fiosrachadh</p> <p>– a' beachdachadh air teacsaichean airson cuideachadh le cruthachadh theacsaichean goirid, agus fada, airson diofar adhbharan</p>		<p>Tha mi ag ionnsachadh mar a chleachdas mi mo notaichean agus seòrsaichean sgrìobhaidh eile airson mo chuideachadh a' tuigsinn fiosrachaidh agus smuaintean, a' rannsachadh cheistean, a' cur ri chèile agus a' toirt air adhart smuaintean no a' cruthachadh teacsa ùr.</p> <p>LIT 1-25a</p>	<p>'S urrainn dhomh mo notaichean is seòrsaichean sgrìobhaidh eile a chleachdadh airson mo chuideachadh gus fiosrachadh agus smuaintean a thuigsinn, ceistean a rannsachadh, co-dhùnaidhean a dhèanamh, bun-bheachdan a chur ri chèile is a thoirt air adhart, no teacsa ùr a chruthachadh.</p> <p>Tha mi mothachail gum feum mi na goireasan san d'fhuair mi am fiosrachadh agam ainmeachadh agus 's urrainn dhomh seo a dhèanamh gu h-ìomchaidh.</p> <p>LIT 2-25a</p>	<p>'S urrainn dhomh notaichean is diofar sheòrsaichean sgrìobhaidh eile a chleachdadh gus smuaintean a chur ri chèile agus a thoirt air adhart, fiosrachadh a ghleidheadh agus a chuimhneachadh, ceistean a rannsachadh, co-dhùnaidhean a dhèanamh, no teacsa ùr a chruthachadh.</p> <p>Tha mi a' tuigsinn cuin a tha e ìomchaidh dhomh facail a thogail à goireasan agus cuin as còir puinge an a chur nam facail fhìn. 'S urrainn dhomh taing a thoirt don fheadhainn bhon d' fhuair mi fiosrachadh ann an dòigh ìomchaidh.</p> <p>LIT 3-25a</p>	<p>'S urrainn dhomh notaichean agus diofar sheòrsaichean sgrìobhaidh eile a chleachdadh airson smuaintean a chur ri chèile agus a thoirt air adhart, fiosrachadh a ghleidheadh agus a chuimhneachadh, ceistean a rannsachadh, co-dhùnaidhean a dhèanamh, no teacsa ùr a chruthachadh.</p> <p>'S urrainn dhomh goireasan a chleachdadh ann an dòigh ìomchaidh agus chothromach agus an ainmeachadh ann an dòigh ìomchaidh.</p> <p>LIT 4-25a</p>
	<p>Ann an suidheachaidhean fìor no mac-meanmnach, tha mi a' cur an cèill eòlasan is faireachdainn, smuaintean is fiosrachadh an dòigh a tha a' sealltainn mo theachdaireachd.</p> <p>LIT 0-26a</p>	<p>Le beachdachadh air an t-seòrsa teacsa a tha mi a' cruthachadh⁵, 's urrainn dhomh fiosrachadh is smuaintean ìomchaidh a thaghadh, a chur an òrdugh agus facail a chleachdadh a bhios inntinneach agus/no feumail do dhaoine.</p> <p>LIT 1-26a</p>	<p>Le bhith a' beachdachadh air an t-seòrsa teacsa a tha mi a' cruthachadh, 's urrainn dhomh smuaintean agus fiosrachadh ìomchaidh a thaghadh, a chur an òrdugh ann an dòigh a tha a' freagairt air m' adhbhar, agus facail a chleachdadh a rèir mo luchd-amais.</p> <p>LIT 2-26a</p>	<p>Le bhith a' beachdachadh air an t-seòrsa teacsa a tha mi a' cruthachadh, 's urrainn dhomh beachdan agus fiosrachadh ìomchaidh a thaghadh, gu neo-eisimeileach, airson diofar adhbharan, agus fiosrachadh no smuaintean deatamach agus fiosrachadh eile a tha a' cur taic riutha a chur ann an òrdugh rianail. 'S urrainn dhomh facail ìomchaidh a chleachdadh airson rudan a chur an cèill gu soilleir ris an luchd-amais agam.</p> <p>LIT 3-26a / LIT 4-26a</p>	

⁵ Bidh seo a' gabhail a-steach na diofar theacsaichean agus mheadhanan a tha air am mìneachadh anns a' phàipear prionnsapalan agus cleachdaidh.

Sgrìobhadh (a' leantainn)

	Tràth	A' chiad	An dàrna	An treas	An ceathramh
<p>Cruthachadh theacsaichean – a' cur gu feum nan eileamaidean a tha sgrìobhaichean a' cleachdadh airson diofar sheòrsaichean theacsaichean goirid agus fada a chruthachadh, anns a bheil smuaintean, structaran agus briathrachas nach eil cho simplidh</p>		<p>'S urrainn dhomh fiosrachadh a thoirt seachad, cunntas a thoirt air tachartasan no pròiseasan, mo bheachdan a thoirt seachad no ìmpidh a chur air an leughadair ann an diofar dhòighean. LIT 1-28a / LIT 1-29a</p>	<p>'S urrainn dhomh fiosrachadh a thoirt seachad, cunntas a thoirt air tachartasan, pròiseasan a mhineachadh no smuaintean a chur còmhla ann an diofar dhòighean. LIT 2-28a</p>	<p>'S urrainn dhomh fiosrachadh a thoirt seachad, cunntas a thoirt air tachartasan, pròiseasan no bun-bheachdan a mhineachadh agus smuaintean a chur còmhla ann an diofar dhòighean. LIT 3-28a</p>	<p>'S urrainn dhomh fiosrachadh a thoirt seachad, cunntas a thoirt air tachartasan, pròiseasan no bun-bheachdan a mhineachadh, le taic eisimpleirean, agus smuaintean no beachdan a shnìomh na chèile ann an diofar dhòighean. LIT 4-28a</p>
			<p>'S urrainn dhomh ìmpidh a chur, argamaid a dhèanamh, cùisean a rannsachadh no beachd a chur an cèill, a' cur taic riutha le fiosrachadh mionaideach agus/no eisimpleirean. LIT 2-29a</p>	<p>'S urrainn dhomh ìmpidh a chur, argamaid a dhèanamh, cùisean a rannsachadh no beachd a chur an cèill, a' cleachdadh smaoinachadh soilleir, taic o fhiosrachadh mionaideach agus/no eisimpleirean LIT 3-29a</p>	<p>'S urrainn dhomh ìmpidh a chur, argamaid a dhèanamh, measadh, cùisean a rannsachadh no beachdan a chur an cèill agus a dhìon ann an dòigh chinnteach, a' cur taic ri seo le fiosrachadh mionaideach agus/no eisimpleirean. LIT 4-29a</p>
	<p>Is toil leam a bhith a' rannsachadh thachartasan agus characteran ann an sgeulachdan agus teacsaichean eile agus tha mi a' cleachdadh na dh'ionnsaicheas mi airson m' fheadhainn fhìn a dhèanamh suas, gan cur an cèill do dhaoine eile ann an doighean mac-meanmnach. LIT 0-09b / LIT 0-31a</p>				